

TRGOVAČKI SUD, Paris

Presuda od 27.VI 1977.

Cie d'assurance La Concorde
i 10 osiguratelja c/a Sté
Ivoirienne de transports ma-
ritimes (Sitram) i Cie
franco-camerounaise de tran-
sports maritimes

Prijevoz stvari morem - Odgovornost brodovlasnika i time-charterera - Ulaganje dužne pažnje za osposobljenje broda za plovidbu - Dužnost time-charterera da uloži dužnu pažnju u svrhu osposobljenja broda za plovidbu sastoji se u njegovoj obvezi da dovede brod u stanje plovnosti da ga odgovarajuće opremi, popuni posadom i osposobi skladišta u koja će teret biti smješten - Ovoj obvezi nije udovoljeno ako je tijekom putovanja hladjenje hladnjaka bilo sporo i obnova svježeg zraka zakašnjavala - Kvazi-deliktna odgovornost brodovlasnika ne postoji prema primaocu kada je stanje broda u pogledu sposobnosti za plovidbu bilo u redu i kada je šteta posljedica neulaganja dužne pažnje time-charterera da se održavaju uređjaji hladnjaka u redu

Društvo Sitram zaključilo je ugovor o time-charteru za brod "Bamenda" s brodovlasnikom sa Cie franco-camerounaise de transports maritimes. Brod je bio namijenjen za prijevoz tereta između Afrike i Francuske. Na jednom putovanju u Abidjanu je ukrcao 85.389 kutija svježih banana koje su se morale prevesti u Marseilles. Prilikom dolaska broda u tu luku ustanovljena su velika oštećenja tereta.

Zainteresirane stranke su pozvale dva vještaka i to jednog da ustanovi uzrok štete, a drugog za njenu visinu. Vještak koji je imao zadatak ustanovljenja uzroka štete ispitao je sve moguće uzroke koji su dolazili u obzir i to: kvalitetu banana u času ukrcaja, nenormalno trajanje putovanja, otvaranje grotla, ventilaciju grotla, period nepovoljnih klimatskih prilika, sporo stvaranje niske temperature i zakašnjelo obnavljanje zraka u skladištima. Vještak je ustanovio da su ova dva zadnja razloga prouzročila štetu. Visinu štete koju je ustanovio drugi vještak stranke ne pobijaju.

Tuženi Sitram opire se tužbenom zahtjevu iznoseći među ostalim da je dužnost tužitelja da on dokaže da brodar nije uložio dužnu pažnju u času ustanovljenja sposobnosti broda za plovidbu.

Sud je obvezao Sitram u smislu tužbenog zahtjeva iz slijedećih bitnih razloga:

Odnosi medju strankama moraju biti regulirani na temelju Konvencije o teretnici od 1924. godine. Prema toj Konvenciji brodar je dužan uložiti dužnu pažnju za osposobljenje broda za plovidbu. Budući da se radi o dužnosti koja slijedi iz javnog poretka ona tereti brodara osobno. Prema stajalištu suda "dužna pažnja sastoji se u tome da brodar stavi brod u stanje plovnosti, da ga odgovarajuće opremi, popuni posadom, osposobi skladišta u kojima će teret biti smješten." Brodar je odgovoran za štete koje nastanu između ukrcaja i iskrcaja ako se ustanovi da je šteta prouzročena bilo nesposobnošću broda za plovidbu za koju brodar odgovara, ili bilo kojim od 27 razloga navedenih u čl.4, st.2. navedene Konvencije.

Iz izvještaja i nalaza vještaka slijedi da Sitram nije upotrijebio dužnu pažnju predviđenu navedenom Konvencijom, pa je prema tome odgovoran za nastalu štetu.

Sud je naprotiv oslobodio brodovlasnika odgovornosti iz slijedećih razloga:

Budući da brodovlasnik s naručiteljem prijevoza nije sklopio ugovor, njegova bi se odgovornost mogla temeljiti na kvazi-deliktnom naslovu iz čl.1382. Građanskog zakonika. Prema tome treba utvrditi da li je brodovlasnik dao brod sposoban za plovidbu. Uzimajući u obzir dva razloga, tj. dva uzroka štete koje je ustanovio vještak, sud je zaključio da brodovlasnik nije odgovoran. Naprave za ventilaciju skladišta bile su uredne, a instalacije hladnjaka su bile u stanju održavati potrebnu minimalnu temperaturu. Iz ovih činjenica sud zaključuje da brodovlasnik nije odgovoran, a šteta se mora pripisati nepravilnom održavanju instalacija, za koje održavanje odgovara time-charterer.

(DMF 1973, str.175)

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi sud nije dao jasan odgovor na dva osnovna pitanja. U prvom redu nije odgovorio na tvrdnju time-charterera da je dužnost primaoca da dokaže da brodar nije uložio dužnu pažnju u svrhu ustanovljenja sposobnosti broda za plovidbu. Ovo je stajalište tuženoga neosnovano. Prema propisima Konvencije o teretnici brodar mora dokazati razloge koji ga oslobađaju od odgovornosti,

pa prema tome on mora dokazati da je uložio dužnu pažnju u svrhu osposobljenja broda za plovidbu. Nadalje, iz citirane izreke suda o dužnoj pažnji nije jasno da li brodar odgovara ako nije uložio dužnu pažnju u svrhu osposobljenja broda za plovidbu, ili na temelju same činjenice da brod nije bio sposoban za plovidbu. Citirane riječi presude, formalno ih tumačeći, govore za drugo stajalište, međjutim sadržajno slijedi drukčije.

Pored toga uzrok štete uopće nije pomanjkanje ulaganja dužne pažnje sa strane brodara prije početka putovanja. Iz nalaza vještaka slijedi da je oprema broda koja se odnosi na instalacije hladnjaka bila ispravna, a da je uzrok štete njihovo nepravilno održavanje tijekom putovanja. Prema tome uzrok štete je komercijalna krivnja brodske posade za koju brodar odgovara, a ne pomanjkanje dužne pažnje za osposobljavanje broda za plovidbu prije početka putovanja.

Prema našem pravu (čl.447. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi) za ove štete prihvaćeno je drukčije rješenje. Na temelju cit. odredbe pored time-charterera odgovara i brodovlasnik bez obzira na njegovu osobnu krivnju.

B.J.

KANADSKI SAVEZNI SUD, Ottawa

Presuda od 16. V 1977.

Vlasnik, zapovjednik i posada
broda Walther Herwig c/a tvrtke
Fishery Products Ltd. i broda
"Zambezi"

Spašavanje - Pravo državnog javnog broda na nagradu za spašavanje - Državni javni brod je izjednačen u pravu na nagradu s trgovačkim brodom

Brod "Zambezi", vlasništvo prvotuženih, bio je u opasnosti na otvorenom moru. Zapadnonjemački brod za ribarska istraživanja u vlasništvu saveznog ministarstva za prehranu, poljoprivredu i šumarstvo "Walther Herwig" pružio je pomoć tom brodu i oteglio ga do njegova odredišta u Kanadi. Zahtijevao je nagradu za spasavanje u visini od 53.050.- dolara i to dvije trećine za vlasnika, zapadnonjemačko ministarstvo, i jednu trećinu za zapovjednika i posadu. Trećinu za zapovjednika i posadu su tuženi položili u sud, u